

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра лісознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Збереження біорізноманіття

Освітня програма Лісове господарство

Спеціалізація (за наявності) Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ 4” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020 р.

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Збереження біорізноманіття
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Доц. Клід В.В.
Контактний телефон викладача	+380963659219
Е-mail викладача	Viktor.klid@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Збереження біорізноманіття» розрахована на студентів за спеціальністю 205 Лісове господарство відповідно до освітньо-професійних програм «Бакалавр», згідно з навчальним планом. Курс побудований у відповідності із загальними завданнями, які стоять перед майбутніми фахівцями даного профілю на сучасному етапі. Він є одним із нормативних курсів, який має практичну спрямованість.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою вивчення нормативної дисципліни «Збереження біорізноманіття» є формування теоретичних знань збереження, охорони і відновлення біорізноманіття на особовому, популяційному і екосистемному рівні організації живого в умовах дії природних і антропогенних чинників зі застосуванням пасивних і активних методів збереження. Основні завданнями вивчення курсу: - сформуванню уявлення у студентів про поняття “біорізноманіття”, його структуру, сучасний стан, законодавчі засади збереження, принципи та методи збереження. - сформуванню розуміння студентами значення біорізноманіття для функціонування біосфери, вирішення проблем охорони довкілля та сталого розвитку регіонів. - глибоке ознайомлення з біорізноманіттям України, Карпатського регіону та прилеглих територій.	
4. Компетентності та результати навчання	
Після завершення цього курсу здобувач буде : знати: • основні поняття диверсикології; • дію екологічних чинників на різних рівнях організації живого; • формування, структуру та функціонування систем живого; • загрози біорізноманіттю в умовах антропогенного тиску; • способи мінімізації негативних впливів на біорізноманіття; • теоретичні засади оселищної концепції; • механізми самовідновлення популяцій рідкісних, ендемічних і реліктових видів біоти; • теоретичні основи збереження, охорони і відновлення біорізноманіття і способи їх застосування на практиці; вміти: • виділяти рівні біорізноманіття; • підбирати оптимальні методи вивчення біорізноманіття; • володіти методикою проведення моніторингу біорізноманіття; • застосовувати відповідні методики для аналізу біорізноманіття й оцінки його стану;	

6. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин

лекції		18 год			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		12 год			
самостійна робота		60 год			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
3	205 Лісове господарство	2	Вибірковий		
Лекційний модуль					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ до збереження біорізноманіття	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Рівні організації живого: особовий, популяційний і екосистемний. Аутекологічні основи збереження біорізноманіття	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал та розв'язати завдання із теми	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Природоохоронні території, правові основи охорони природи, аспекти і напрямки природоохоронної справи в Україні й за кордоном.	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал та розв'язати завдання із теми	1-5	Згідно розкладу
Тема 4. Огляд загроз біорізноманіттю	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Тема 5. Керування популяціями диких мисливських тварин	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал та розв'язати завдання із теми	1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Управління видами, яким загрожує зникнення	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний	1-5	Згідно розкладу
Тема 7. Планування та проектування природоохоронних територій.	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Управління та ефективність природоохоронних територій.	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Тема 9. Роль ботанічних садів, насінневих банків та дендраріїв у збереженні біорізноманіття	Лекція 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати теоретичний матеріал	1-5	Згідно розкладу

Лабораторний модуль					
Лабораторне заняття 1 Визначення цінності біорізноманіття	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Лабораторне заняття 2 Інвазивні види та профілактика інвазій.	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Лабораторне заняття 3 Управління видами, яким загрожує зникнення.	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Лабораторне заняття 4 Природоохоронні території та збереження біорізноманіття: управління та ефективність.	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Лабораторне заняття 5 Принципи збереження видового і популяційного різноманіття in situ і ex situ	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу
Лабораторне заняття 6. Наукові аспекти інтродукції та реінтродукції.	Лабораторне заняття 2 год.	Згідно списку літератури	Опрацювати практичний матеріал	1-5	Згідно розкладу

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку правильності розв'язання метеорологічних задач з кожної конкретної теми навчальної дисципліни. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне з отриманих оцінок, яке виставляється у 100-бальній шкалі як підстава виставити залік за підсумками роботи впродовж семестру чи написати окрему залікову роботу, яка передбачає розв'язування комплексу задач з різних тем курсу.
Вимоги до письмової роботи	З усіх основних тем курсу обов'язковим для кожного студента є контрольний зріз знань у формі письмової самостійної роботи, який оцінюється за 5-бальною шкалою. Таких тематичних зрізів проводиться за семестр шість. Роботи мають містити повний розв'язок з поясненнями дій і при необхідності -

	рисунки.
Практичні заняття	Практичні заняття на початку передбачають перевірку самостійно виконаних завдань, аналіз проблемних питань, які при цьому виникли. Більша частина заняття присвячується актуалізації опорних знань та розв'язуванню різних типів задач з нової теми.
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни. Підсумкова залікова оцінка розраховуються та виставляються викладачем і оголошуються студентам на останньому практичному занятті. При семестровому контролі з навчальної дисципліни у вигляді заліку до залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною, національною (“зараховано”, “незарахован”) шкалами та шкалою ЄКТС.

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме контрольних зрізах, розв'язування задач на практичному занятті. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань у письмових робіт.

Не допускаються списування та несвоєчасне виконання поставлених завдань для самостійного опрацювання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу.

9. Рекомендована література

1. Выявление и обследование биологически ценных лесов: учебное пособие (в 2-х т.) / под ред. Л. Андерссона, Н.М. Алексеева и Е.С. Кузнецова. – СПб: СПГУ, 2009. – 500 с.
2. Заповідні території України: ботанічні сади та дендропарки, 2009. – К.: Державна служба заповідної справи. – 294 с.
3. Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року [Електронний ресурс]: Конвенція ООН від від 05.06.1992. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_03.
4. Мэгарран Э. Экологическое разнообразие и его измерение. – М.: Мир, 1992. – 184 с.
5. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005-2025 роки [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2004 № 675-р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/675-2004-%D1%80>
6. Посібник з інтерпретації / Гудкова Н.В., Карпюк Т.С. – Київ: САЛЮТІС ПРІНТ, 2017. – 42 с.

7. Хански И. Ускользящий мир: экологические последствия утраты местообитаний. – М.: Товарищество научных изданий КМК, 2010. – 340 с.
8. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я.П. Дідуха – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.
9. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
10. Gaston K.J., Spicer J.I. Biodiversity: an introduction. – Blackwell Publishing., 2004. – 2nd ed. – 386 p.

Викладач _____ Клід В.В.